

WEEKEND

Information

LØRDAG 31. OKTOBER 2015 / KR. 35,00

Problemet Erdogan

Tyrkerne går til valg, og et af de store spørgsmål er, hvor langt ned ad ustabilitetens sti Erdogan er parat til at føre Tyrkiet, før han kaster håndklædet i ringen

1. SEKTION / 10-11 & LEDER BAGSIDEN

Forstå soldaten og krigen

'Jeg har tilegnet min nye roman til en 12-årig afghansk dreng, der var snigmorder med seks liv på samvittigheden. Jeg vil forstå ham,' fortæller Carsten Jensen

LITTERATUR / 64 SIDERS BOGTILLÆG

Hn er bare en baby

I et Danmark, hvor vi fra fødslen har fokus på barnets køn, er det vanskeligt at opdrage kønsneutralt. Men der er en bevægelse i gang, hvor flere danske forældre ikke længere vil opdrage deres børn som enten drenge eller piger – og de insisterer på at kalde babyen 'hn'

MODERNE TIDER / SIDE 10-12

NYE KUNSTNERISKE KOMPETENCER

LEDELSE /
Diplomuddannelsen i Ledelse

FORMIDLING /
Diplomuddannelsen i Formidling af Kunst og Kultur for Børn og Unge

SCENEKUNST /
Moduluddannelsen i Scenekunst

ANSØG SENEST
15. DEC. 2015.
WWW.KVU.DK

DEN DANSKE
SCENEKUNSTSKOLE
ODSHERRED

University College
Sjælland

SKAKMATE

Af Teatret st. tv

6.-20. november

Når et menneske falder

Billetter på
www.grob.dk

KRABBESHOLM HØJSKOLE SØGER

>2 LÆRERE
TIL UNDERVISNING I LINJEFAGET
ARKITEKTUR

PR. 01.01.2016
I FØRSTE OMGANG FOR ÉT SEMESTER

ANSØGNINGSFRIST
22.11.2015

DU KAN SE MERE OM STILLINGERNE PÅ
WWW.KRABBESHOLM.DK

ELLER RINGE PÅ
TLF. 97520227

»Jeg skal hele tiden korrigere mit sprog for ikke at kønne«

Hvordan opdrager man sit barn kønsneutral i en verden, hvor alt bliver kønnet? Mød to familier, der ønsker at give deres børn frihed til selv at vælge køn

Af Anna Hjortsø

10

»Når man siger, nogen er en rigtig dreng, så ligger der også i det, at man kan være forkert i det køn, man er født med«

Morten Dalsgaard Christensen
Far til Addis

Addis på 14 måneder har lige lært at gå. Med et stykke brød i hånden og krummer liggende smuldret efter sig på gulvet, vakler Addis rundt i kollektivet iført en rød trøje, blå- og hvidstribede bukser og en grøn savlesmæk. »Jeg får tit spørgsmålet: 'Er det en dreng eller en pige?' Så svarer jeg for eksempel, at jeg ikke har tjekket det, eller hn er en baby,« siger Morten Dalsgaard Christensen, som er 33 år gammel og forælder til Addis. 'Hn' lyder som en utilsigtet mumlen midt i sætningen. Det er hans måde sprogligt at tilsløre Addis' køn på i stedet for at sige 'han', 'hun' eller 'hen'. En kønsneutral børneopdragelse handler for ham i høj grad om at gøre sig sit sprog bevidst, fortæller Morten Dalsgaard Christensen og kigger ud under sin kasket med den håndsnyede parole 'Udlign magt'. Han og Addis er på besøg hos 30-årige Kay Taylor og Nika Feilberg, der sidder over hver deres kop myntete. De skal være forældre om halvanden måned, og de har ligesom Morten Dalsgaard Christensen lige købt Danmarks første kønsneutrale børnebog, *Universet er det største i hele verden* af Mio Mahl.

De tre er enige om, hvorfor kønsneutralitet skal være en del af børneopdragelsen. Da Nika Feilberg og Kay Taylor var på hospitalet for at blive insemineret kiggede de i en af de foldere, der sædvanligvis ligger i venteværelset.

»Der stod, at man som kommende lesbiske forældre ikke skulle bekymre sig om manglen på mandlige forbilleder, for det finder barnet selv uden for familien,« fortæller Nika Feilberg. »Men jeg er ligeglad med, om det er typiske maskuline eller feminine forbilleder,« fnyser hun.

»Bare der er gode mennesker omkring mit barn.«

Ud over at folk i deres omgangskreds har haft dårlige erfaringer med »det køn, de har fået tildelt af staten«, som Nika Feilberg udtrykker det, så er Kay Taylor opvokset med en masse brødre og var en såkaldt drengepige.

»Der er en stor skam forbundet med at ville være noget, man ikke ses som, og hvis vi som forældre kan forsøge at komme af med den skam fra begyndelsen, vil det måske være mindre traumatisk,« siger hun.

Morten Dalsgaard Christensens udgangspunkt bygger også på egne erfaringer, da han i mange forskellige slags hverdagsituationer ofte føler sig anderledes end andre.

»Derfor er det også vigtigt for mig, at Addis ikke undertrykkes eller undertrykker andre på grund af sit udtryk og sin krop.« Ofte og oftere siger folk, at Addis »er en rigtig dreng«, fortæller han. Det kan godt gøre ham vred, for Addis er en baby og leger akkurat ligesom alle de andre babyer på legestuen. »Når man siger, nogen er en rigtig dreng, så ligger der også i det, at man kan være forkert i det køn, man er født med,« uddyber Morten Dalsgaard Christensen.

Barn før køn

Der er ikke noget overblik over, hvor mange forældre der forsøger at opdrage deres børn kønsneutralt. Men der kan være god grund til at gøre det aktivt, mener Rikke Andreassen, kønsforsker på RUC. For når man

spørger danske forældre, mener de, at de opdrager drenge og piger ens. Men det modsiger statistikken: Piger hjælper markant mere til i husarbejdet end drenge.

»I 70'erne og 80'erne var der stort fokus på kønsneutral børneopdragelse, men det forstummede i 90'erne,« siger Rikke Andreassen. »Men der er en modreaktion hos flere forældre lige nu, fordi mange oplever, at alt igen bliver kønnet.«

Og det er den samme kamp i dag som dengang. Det handler om at give børn en bred palet af muligheder. I disse år er der desuden et stort fokus på det enkelte barns behov i dagsinstitutioner og skoler:

»Hvis man fulgte idéen om at se det enkelte barn, ville man automatisk se barnet før kønnet,« forklarer hun. »Men pædagoger og lærere er pressede på ressourcer, og det kræver en ekstra indsats at se det enkelte barn. Derudover prioriteres køn heller ikke i pædagoguddannelsen. Det er først for nylig, der er kommet lidt undervisning om køn på seminarerne.«

Al magt til pronomenerne?

Der er ingen tvivl om, at en kønsneutral børneopdragelse er Davids kamp mod Goliath i en verden, hvor alt bliver kønnet. Så hvordan Morten Dalsgaard Christensen, Kay Taylor og Nika Feilberg har tænkt sig at gøre det i praksis, er det store spørgsmål.

»Jeg ser kønsneutral børneopdragelse som det at opfordre til mange slags adfærd og lege. Hvis vores barn er en pige og vil være prinsesse, vil vi ikke udbrude: 'Nej, det er kønnet!'« siger Kay Taylor.

Nika Feilbergs sorte tanktop er helt spændt ud over den gravide mave. Over trøjens kant stikker et par fuglevinger fra en af hendes farverige tatoveringer op.

»Det handler om at sætte kønnet fri. Vi er kritiske over for de herskende kønsnormer, men vi vil ikke have, at kønsneutralitet skal være en ny norm. Det skal ikke være et nyt dogme, at man gør et barn, der har fået tildelt pige-køn, mere maskulint. Eller omvendt,« siger hun. Kernen i kønsneutralitet handler ifølge dem om, at barnet selv kan vælge sit køn.

Om kort tid flytter de to familier i kollektiv sammen. De ser det som en styrke i deres kønsneutrale børneopdragelse at være sammen med andre, der også bryder kønsnormerne.

»Så er der en mulighed for, at køn ikke vil betyde så meget for dem. Når de oplever, at de voksne, de ser, ikke er den stereotyp kønsrolle,« siger Morten Dalsgaard Christensen og påpeger samtidig, at han ikke

Nika Feilberg har sammen med sin partner lavet en liste over kønsneutrale navne til deres barn. Hun ser den kønsneutrale opdragelsen som en indgang til al slags leg for hendes barn. Foto: Ulrik Hasemann

»Vi er kritiske over for de herskende kønsnormer, men vi vil ikke have, at kønsneutralitet skal være en ny norm. Det skal ikke være et nyt dogme, at man gør et barn, der har fået tildelt pige-køn, mere maskulint. Eller omvendt«

Nika Feilberg
Vordende mor

»Når barnet skal starte i skole, så er det lige meget, hvad vi gør hjemme. I sidste ende er det barnets valg. Vi kan prøve at give det en god start og forhåbentlig tager det den med sig«

Kay Taylor
Partner til Nika Feilberg

ser deres fremtidige hjem som en isoleret boble, men som en base, hvorfra familien kan have andre relationer til venner og familie, der ikke nødvendigvis har fokus på kønsneutralitet.

»Ja, den kønsneutrale børneopdragelse bliver en naturlig del af barnets liv, så vi ikke abstrakt skal præsentere det i samtaler med barnet,« supplerer Nika Feilberg. En kønsneutral børneopdragelse handler ifølge hende også om f.eks. at lære drenge at rydde at op efter sig og hjælpe til med husarbejdet. Eller at piger også kan blive omtalt som f.eks. modige.

En del af forældrenes overvejelser i den kønsneutrale børneopdragelse er at give deres barn et navn, der ikke er kønnet. På Ankestyrelsens hjemmeside er der lige nu 777 godkendte kønsneutrale fornavne. Morten Dalsgaard Christensen og hans kæreste valgte det sjette navn på listen forholdsvist hurtigt:

»Det var ret fedt, for så kunne vi snakke om Addis allerede under graviditeten,« siger Morten Dalsgaard Christensen, der fravalgte at kende Addis' biologiske køn inden fødslen.

Kay Taylor og Nika Feilberg har valgt at lave en liste med kønsneutrale navne uden at skele til, om de står på den godkendte liste. Hvis det ikke gør, skal de ansøge om det. Da Kay Taylor er fra England satser de på at få godkendt navnet, med henvisning til, at det skal kunne bruges i begge lande. Den sproglige bevidsthed, Morten Dalsgaard Christensen taler om, drejer sig også om, hvordan man omtaler de mennesker, Addis bliver præsenteret for og interagerer med. Hvor man normalt ville sige: »Damen smiler til dig,« over Morten Dalsgaard Christensen sig i at sige »Den person smiler til dig« i stedet.

Til tider kan han godt føle sig som en ufrivillig provokatør, ligesom når han fravælger at bruge noget af det drengeligeøj, Addis får i gave. Nika Feilberg tror godt, man kan lave en meget kønsneutral opdragelse, selv om man siger 'han' eller 'hun':

»Jeg tror ikke, al magten ligger i pronomenet. Man kan stadig give en bred vifte af udtryksmuligheder, når det kommer til, hvordan man leger, taler sammen, og hvilke kvaliteter man tillægger barnet.«

Morten Dalsgaard Christensen peger også på, at den måde, man interagerer med sine og andres børn på, er lige så vigtigt et skridt imod kønsneutralisering som sproget.

De tre elementer i de to familiers kønsneutrale børneopdragelse er altså at præsentere barnet for voksne i hverdagen, der ikke efterlever den traditionelle kønsrolle, at opfordre til flere slags adfærd, der ikke er bestemt af køn, og som forælder at have en sproglig bevidsthed, hvor man bestræber sig på ikke kønne hverken sig selv, barnet eller andre.

Dårlige forældre?

Nogle mener, at en kønsneutral børneopdragelse vil sætte barnet i en særlig sårbar situation. Eller at »man tvinger børn ind i sin egen – hvad nogen ville kalde – forrykte livsstil«, som Nika Feilberg formulerer det.

De tre forældre lukker ikke øjnene for den modstand, en kønsneutral opdragelse potentielt vil påføre barnet. Men som Kay Taylor siger, er de alle enige om, at der altid vil være noget, børn kan blive mobbet eller udstødt for.

»Alle forældre former jo deres børn ud fra den måde, de tror, er den rigtige. Om det er ikke at leve efter kønsstereotyper eller undgå at spise kød, kan være det samme,« siger Kay Taylor. »Ja,« supplerer Morten Dalsgaard Christensen, »min opgave som forælder er ikke at tildele Addis sit køn, men at udruste Addis med selvtillid og en stærk indre kerne til at stå imod med, hvis nogen vil fortælle, hvordan verden ifølge dem bør opfattes,« siger han.

Resten af Jordkloden

Sammen med sin kæreste har Morten Dalsgaard Christensen besluttet, at når Addis skal i børnehaven, skal det være Jordkloden på Nørrebro i København. Der arbejder de med kønspædagogik og har f.eks. ikke kønsopdelte lege. Selv om der er længe til, overvejer Kay Taylor og Nika Feilberg allerede at vælge en bør-

nehaven som Jordkloden, men de ønsker samtidig, at deres barn kommer til at opleve mangfoldige miljøer, der ikke udelukkende består af queer-miljøet. Et miljø, der desværre har en tendens til at være domineret af en hvid middelklasse, påpeger Kay. Nika Feilberg er ved at uddanne sig til pædagog, hvor de som en del af undervisningen ser eksempler på børn, der er blevet opdraget kønsneutral, men som når de kommer i institution indgår i de kønnede sociale koder ligesom alle andre.

Kay Taylor giver sin kæreste ret:

»Når barnet skal starte i skole, så er det lige meget, hvad vi gør hjemme. I sidste ende er det barnets valg. Vi kan prøve at give det en god start og forhåbentlig tager det den med sig.«

Addis griber fat i sin fars knæ og smiler stort. Morten Dalsgaard Christensen kommer flere gange til at sige 'han' i stedet for 'hn' om Addis, og da han siger 'pige' om en legekammerat, retter han det straks efter til 'baby med hunkøn'. Inden Addis blev født, tænkte han, det ville være nemt nok, men han ved nu, at det kræver en grundlæggende omstilling at kønsneutralisere sit sprog:

»Det har været et bombardement af uforudsigeligheder. Jeg skal hele tiden være aktivt fokuseret på det og korrigere mit sprog, men det er ikke noget, jeg slår mig selv i hovedet med, for gennem det meste af mit liv har jeg jo snakket på en anden måde uden at tænke over det,« siger han.

modernetider@information.dk